

MĚSÍČNÍK MĚSTA JIRKOVA

Ročník VII

Číslo 10

Říjen - Listopad 2002

Cena 3,- Kč

Rozbor podmínek i postojů Romů na Slovensku potvrzuje, že jsou z mnoha pohledů oproti stavu u nás nesrovnatelné

Klíčovým je vztah k práci i k vlastní identitě

Díky společnosti Člověk v tísni při České televizi mohla vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví ve dnech 4. až 6. října vycestovat na východní Slovensko a posoudit, jaká je tamní situace v romských komunitách. Dostala se tak do oblasti Sabinov v okrese Prešov pověstně nejen ve Slovenské republice, ale i u nás.

„Byla jsem překvapena. Na jedné straně byla vidět koncentrovaná bída lidí, kterým není umožněno poznat význam slov lidská důstojnost. Ale setkala jsem se s řadou pracovitých a velmi kultivovaných Romů,“ řekla v úvodu našeho rozhovoru Marie Hromádková.

„Návštěva mne utvrdila v přesvědčení, že když slovenští Romové chtějí, dokáží mnoho dobrých věcí. Na místě jsem pochopila, že většina českých Romů používá velice často slov rasismus a xenofobie, aniž si vůbec uvědomují význam a dosah těchto slov.“

Podezření, že měla možnost zhlédnout modelovou situaci, Hromádková okamžitě vyvrací. „Měla jsem možnost navštívit pět vesnic, dvě na dobré úrovni, ostatní z našeho pohledu v katastrofálním stavu. Všechny však mají společné to, že leží mimo správní obec, a také že všichni obyvatelé vesnice bydlí ve svém.“

Na otázku, jak je to možné, odpovídá: „Očividně záleží na tom, jaké mají správní obce možnosti. Tamní Romové, a to zdůrazňuji, totiž vyhledávají práci. Pokud to lze, vykonávají veřejné pro-

spěšné práce. Pak třeba pět let za vydělané peníze nakupují stavební materiál a svépomocí pomalu staví z našeho pohledu standardní rodinné domy, ve kterých bydlí. Kde Romové tuto možnost nemají, staví z dostupného materiálu, dřeva a kamení „chyžu“ - domek rozměrů 3 x 3 metry. Na stavbě obydli obou typů se podílejí všichni obyvatelé vesnic.“

Zajímavý je i zájem státu. „Sami řekli, že tam nikdy nebyla sociálka! Já, Češka, byla první sociální pracovnící, která je navštívila!“

A sociální dávky? „Jistěže pobírají dávky do výše životního minima, ale to je jejich jediný kontakt s obecní správou.“

Vztah místních institucí k romské komunitě ilustruje zážitek, který Marie Hromádková prožila. „Otřesné! Rodila

žena, a tak jsme my volali pro lékaře. Řekli nám, že je to nezajímá! Nakonec jsme se dovolali do prešovské nemocnice, sanitu za ženou později přijela.“

V souvislosti s programem zlepšení vztahů mezi romskou komunitou, státní správou a policií, který proběhne v Jirkově pod dohledem kanadské jízdní policie a na základě požadavků EU pro zlepšení práv Romů v Čechách, nás zajímalo, co hodlá v této oblasti podniknout vláda SR.

„Slovensko nemá šanci, pokud Romové sami nebudou chtít. Jím se líbí takhle žít. Pracovat chtějí, a když nemají práci - je to tam opravdu složité - na osud nezhrají. Navíc se o ně zajímá nadnárodní „Nadacia škola doktorán“, jejíž komunitní centrum pro ně zřizuje různé kurzy, aby se ve společnosti lépe orientovali.“ I tak je předčasné tvrzení, že předseda vlády Mikuláš Dzurinda bude při usilí o vstup Slovenska do EU obhajovat způsob života jeho Romů.

„Víte, získala jsem tam řadu důkazů pro obhájbu těch Romů, kteří skutečně pracovat chtějí, i argumentů proti těm Romům, kteří chtějí jen s nataženou rukou brát, a nechápou, že to, co je pro ně u nás v Čechách samozřejmostí, je pro slovenské Romy jenom snem,“ shrnula své poznatky z pobytu mezi slovenskými Romy Marie Hromádková.

Toto prohlášení částečně potvrzuje spekulaci, že řada Romů z východního Slovenska, kteří se přestěhovali do Čech, třeba právě do Jirkova, kde jich není málo, odešli ze svého rodiště proto, že pro své postoje k práci i k vlastní komunitě mezi svými vlastními lidmi neobstáli.

„Dnes tu problematiku vidím mnohem jasněji, a proto tyhle důvody nevykládám. Naše země je díky benevolentní sociální legislativě a dosavadní azylové politice pro Romy z východu zaslíbenou zemí. Takže toto tvrzení mohu z velké části podpořit,“ dodala závěrem Marie Hromádková.

Se skupinkou romských dětí v jedné z vesnic oblasti Sabinova se Marie Hromádková vyfotografovala. V pozadí jsou vidět domky s různorodého materiálu, které si tamní Romové postavili.

Moravský den podruhé soutěžním

Pěťadvaceti zlatými oceněními byli po degustaci vín v pátek 20. září oceněni vinaři z různých koutů Čech a Moravy. V předvečer již 6. Moravského dne zasedlo 10 členů poroty složené jak z odborníků, tak laiků k ochutnávce přihlášených

vín. „Tentokrát bylo hodnocení velmi těžké, což dokazují malé rozdíly v setinách bodů, které jsme udělili,“ podotkl starosta Filip Škapa, jeden z porotců. Na letošní degustaci se prezentovalo 55 druhů bílých a červených vín.

Za absolutního vítěze lze označit Svatovavřínecké víno z Klášterních vinných sklepů v Litoměřicích (ročník 1996), jen o čtyři setiny bodu se na druhém místě shodně umístily Cabernet Sauvignon - cog Vinných sklepů, s.r.o. Chomutov (2001), a Chardonay PS z mutěnické oblasti společnosti Zemědělská, a. s., Čejkovice (2000). Třetí místo s odstupem šesti setin od druhé příčky získalo Sylvánské zelené víno Školního statku SZŠ v Mělníku (2000). Loňský vítěz Josef Osička z Prušánek se svým vlašským ryzlíkem (1998) tentokrát skončil pátý. Udělena byla také stříbrná ocenění, těch bylo 27, tři soutěžící obdrželi diplomy.

Veřejnost, která měla v sobotu na Moravském dni možnost soutěžní vína ochutnat, se kupodivu s porotou prakticky shodla. Doslova „na dračku“ šel druhý oceněný Cabernet Sauvignon - cog chomutovských Vinných sklepů.

Obrovský zájem ovšem nebyl jen o klasická vína, na Moravském dni opět kraloval „burčák“. Toho letos veřejnost vypila 160 litrů.

Kromě možnosti koupě vína, poslechu hudební produkce regionálních kapel a pozvaného imitátora veřejnost přitáhla také příležitost okusit zabijačkové pochoutky a domácí uzeniny. Toho se domácí výrobce uzenin, Jatky Jirkov, podle všech, kteří přišli včas, zhostil nadmíru dobře.

Příští vydání Jirkovských novin
21. 11. 2002

Ohlasy čtenářů důkazem zájmu

Blíží se komunální volby v Jirkově a s tím související prohlášení zástupců jednotlivých stran či zveřejněné programy politických subjektů, usilujících o vstup do komunální politiky, vyvolaly řadu reakcí mezi občany. Je potěšitelné, že je o volby, a tím budoucnost města zájem. Jeden zajímavý písemný ohlas na článek v minulém vydání JN zveřejňujeme:

Volební příspěvek

V jirkovských novinách č. 9 jsem se v článku „Doušky z volebního koktailu“ dočetl, že některé strany, ucházející se o místa na radnici, chtějí (mimo republikánů) zvýšit bezpečnost lidí a majetku, snížit kriminalitu, podpořit sport a kulturu, snížit nezaměstnanost atd.

K tomu bych rád vyslovil svůj názor.

Protože jsem staršího vydání, pamatuji dobu, kdy jsem viděl městského policajta téměř denně. Ale i v nedávné době (za komunistů) jsem se často potkal s esenbákem na pochůzce. Vidět ovšem v současné době na pochůzce policajta, ať už městského nebo státního, považuji za úplný zážrak. Proto mohou vandalové a zloději řídit, jak chtějí, protože (ne)činnost policie je dle mého názoru nulová a naprosto neodpovídá vynaloženým finančním prostředkům. Pokud někdo nerozhýbe (ne v autě) policajty, aby dělali řádnou pochůzkovou činnost, jsou všechny lákavé řeči o zlepšení práce policie zcela bezpředmětné.

Velmi oceňuji všechno, co se v Jirkově od r. 1990 vybudovalo a zlepšilo. Ale...

Jirkov ve srovnání s blízkými městy s přibližně stejným počtem obyvatel se po stránce vybavení sportovními a rekreačními zařízeními nemůže nikomu rovnat.

Koupaliště pod Červeným Hrádkem je projekční zmetek, naprosto neodpovídající potřebám dvacetitisícového města. Mimo to je pro většinu Jirkováků značně z ruky. Myslím, že nové vedení města by si mělo jako prioritní úkol dát do vínku výstavbu koupaliště se všemi jeho parametry v prostoru u hotelu Bremen. Bylo by tak lehce přístupné z okolních sídlišť.

Za velký nedostatek považuji i to, že v Jirkově nebyla vybudována víceúčelová sportovní hala. Je mi samozřejmě jasné, že k realizaci zmíněných investic jsou nutné značné finanční prostředky. Jestliže však město vynakládá několik milionů na policajty, jejichž činnost je naprosto neefektivní, pak by se měly najít i zdroje na výstavbu potřebných a účelných zařízení.

J. Hampacher, Popelkova 1028, Jirkov.
(Nekráčeno)

Okresní hygienická a epidemiologická stanice ve spolupráci s Městským úřadem v Jirkově nabízí všem zájemcům, kteří mají podezření z nakažení virem HIV:

- anonymní odběry krve
- konzultační pohovory

Kde? Informační centrum v areálu Horník.

Kdy? Každý poslední čtvrtek v běžném měsíci.

V případě anonymního odběru klient uhradí poplatek ve výši 200 korun.

Osloví nás nadace manželů Havlových

Nadace Vize 97 manželů Havlových a společnost Twin jsou iniciátory pouličního prodeje aromatických domečků v rámci akce Postavíme dům, která v následujících týdnech probíhá i v Jirkově. Výtěžek je určen na výstavbu nových domů pro občany postižené povodněmi. Rada města žádost o povolení k pouličnímu prodeji povolila. Prodej aromatických domečků bude ukončen 30. listopadu.

Není důvod se dělit

Nabídka, s níž se na radnici obrátila pražská společnost Slatr, nebyla vyslyšena. „Zástupci této firmy nám navrhli, že na základě smlouvy by organizovali ve městě trhy,“ osvětlil nabídku místostarosta Jiří Leitner. „My máme už po řadu let zaběhnuté páteční trhy, které jsou v naší vlastní režii, a rada se shodla v tom, že není důvod osvědčený systém měnit. Úklid po páteční stánkovém prodeji na náměstí je bezesporu nákladný, ale nepřevažuje výnos z této akce. Ten je pro nás zajímavý, proč se tedy o peníze s někým dělit?“ objasnil místostarosta důvod, proč radní žádost společnosti Slater striktně zamítli

Azyl matkám v tísní

Díky aktivitě pracovníka nadace Člověk v tísní Jozefa Cicka město brzy poskytne zázemí matkám s dětmi, které se ocitnou v krizové životní situaci. „Nabídku nadace jsme rádi přijali,“ řekl místostarosta Jiří Leitner. Ubytovna bude v druhém patře vily ve Wolkerově ulici v bývalém sídle městské policie. „V současné době je ve hře zajištění prostředků na vybudování zázemí,“ řekla k tomu vedoucí sociálního odboru Marie Hromádková. „Vůbec ne. V takové situaci nejsou jen romské ženy,“ odpověděla Hromádková na otázku, zda bude zařízení poskytnuto především jim. Prostory umožňují vybudování až šesti bytových jednotek se společným sociálním zařízením.

Za obětavost ohodnocení

Obětavý přístup hasičů v době povodní a v období likvidací škod ocenila jirkovská radnice. Rada rozhodla o udělení mimořádných odměn sedmácti členům sboru dobrovolných hasičů. „Od 18. srpna do 20. září pracovali nejen u nás, ale také v Ústí nad Labem, v Nových Kopistech, v Litoměřicích a v Terezíně,“ připomněl činnost hasičů místostarosta Jiří Leitner. „Jejich přístup k plnění pracovních povinností v kritické době byl příkladný, někteří si dokonce na to brali dovolenou.“ K oficiálnímu ohodnocení dojde slavnostně na posledním jednání zastupitelstva 30. října.

V případě nouze, potřeby nebo pokud se stanete svědky trestné činnosti, volejte linku 156, Městskou policii v Jirkově. Linka je zdarma.

Během soutěže Severočeský Voříšek v sobotu 21. září měli zájemci možnost si vyzkoušet, jak pracují cvičení slepečtí psi. Podle vyjádření některých dobrovolných figurantů to byla zajímavá zkušenost, ač mnozí pokládali za utrpení na pár okamžiků v tmavých neprůhledných brýlích „oslepnout“ a spoléhat se jen na bezchybně a s jistotou se pohybujiícího psa a pokyny jeho cvičitele.

Sportoviště bude

Hlasy volající po víceúčelovém sportovišti již několik let, budou zřejmě brzy vyslyšeny. Zařízení, které by mělo být situované v lokalitě Jirkov střed, bylo opět na programu jednání jirkovských radních. Studie už je vypracována, nyní je na řadě vyřešení majetkoprávních vztahů s majiteli pozemků, na nichž se má část areálu rozkládat.

Záznam se zlepší

Nový digitální systém s lepšími operačními možnostmi značky Dallmeyer bude mít stávající bezpečnostní kamerový systém. „Zařízení stojí dvě stě sedmdesát tisíc korun včetně doplňků a instalace. Nákup bude hrazen z kapitoly městského rozpočtu určené právě pro městskou policii,“ řekl k tomu místostarosta Leitner. Ke koupi zařízení vedly radnici konkrétní důvody. Důsledkem srpnových bouří byly některé kamery vyřazené z provozu. „Neřeknu. Proč upozorňovat lumpy na lepší podmínky k jejich činnosti?“ odpověděl na otázku, kde k poškození došlo.

Nový svatostánek v ústavu

K otevření a vysvěcení nové kaple došlo v sobotu 21. září v domově důchodců a penzionu U Dubu. „Když bude z jejich strany zájem, proč ne,“ s úsměvem odpověděla Eva Rovná, ředitelka Městského ústavu sociálních služeb, na otázku, zda se v nové kapli odehrají církevní svatby zamilovaných seniorů. Pokud jde o smutné záležitosti, kaple poslouží i na poslední cestě obyvatel ústavu. „Pochopitelně záleží na jejich přání a přání pozůstalých,“ dodala k tomu Rovná. Podobné místo v MěÚSS u Dubu již bylo zřízené, podle personálu i obyva-

MěÚSS v Jirkově opět uspořádal letošní už 5. ročník Senior Šou pro své obyvatele i jirkovský Klub důchodců. Na pódiu kulturního domu soutěžila družstva v šesti disciplínách. Klání se zúčastnilo i družstvo hostů - sponzorů a zástupců města. Součástí zábavného dopoledne ve středu 9. října bylo i předání drobných dárek seniorům od dětí. Letos se toho zhostily děti Základní školy v ulici Budovatelů. Babičky a dědové od žáků školy obdrželi keramické výrobky.

tel ústavu však příliš důstojné nebylo. Navíc bylo situováno na poměrně frekventovaném místě, vstup byl kryt pouze závěsem a místnost neměla okna. Zájem o mši nebo kontakt s boží prozřetelností i tak není mezi obyvateli ústavu příliš velký, a tak poměrně malá místnost bývalé kanceláře, kterou pro církevní záležitosti uvolnily sociální pracovnice, zřejmě úplně postačí. Ve skromně upravené kapli, vybavené nejnutnějšími liturgickými předměty, poprvé kázal jirkovský děkan Tomášik v sobotu 21. září. Pan děkan také nový a důstojnější církevní stánek nejprve vysvětil.

Návštěvnost kaple v MěÚSS U Dubu u příležitosti jejího vysvěcení odpovídala zájmu jeho obyvatel o víru v křesťanského Boha a bude zřejmě napořád spíše komorní záležitostí. Vlažný vztah většiny obyvatel ústavu k víře koresponduje s postoji občanů k náboženství v našem regionu.

Oslava jednoho malého jubilea

Pěvecký sbor Vox cantabilis, který vznikl právě před pěti lety, se v červnu letošního roku opět zúčastnil mezinárodního festivalu „Svátky písní - Iuventus Mundi Cantat“ v Olomouci. Zde již tradičně získal několik medailí. Tentokrát dvě zlaté. V kategorii komorních sborů a kategorii chrámové hudby a v nově vyhlášené kategorii komorních sborů „Superior“ získal stříbrnou medaili, když zlatou odborná porota neudělila. V současné době se zpěváci připravují na další festival. Na konci října odjedou do Itálie, kde se v Neapoli

bude konat 1. festival sborového zpěvu Voci del sole 2002. Jak sbor právě teď zpívá, můžete slyšet i vy. Po zářijových koncertech ve Výsluní a Svatém Janu pod Skalou u Prahy vystoupí Vox cantabilis v Jirkově. Na svém výročním koncertě, který se koná ve čtvrtek 17. října 2002 od 18 hodin v galerii Hadí oko v Základní umělecké škole v Jirkově přivítá také hosty - Vokálně instrumentální soubor státního gymnázia v Chomutově pod vedením Mgr. Davida Švorce a flétnové duo Taťána a Aleny Černých z Jirkova.

Vox cantabilis v sestavě pěvců a zpěvaček, ve které sbírá prestižní ceny i na mezinárodních soutěžích. (foto z archivu Vox Cantabilis)

Volby začátkem listopadu

Volby do zastupitelstva města Jirkova proběhnou v pátek 1. a v sobotu 2. listopadu ve 13 volebních okrscích. Bude voleno 25 členů zastupitelstva na čtyřleté období. Deset politických subjektů, ODS, KSČM, ČSSD, Republikáni Miroslava Sládky, Koalice US-DEU/KDU-ČSL,

Nezávislí, Jirkov 21. století, Sdružení nezávislých, Právý blok a Nezávislá iniciativa splnilo podmínku 600 podpisů na petici pro nezávislého kandidáta a 1461 podpisů pro sdružení nezávislých kandidátů vzhledem k počtu obyvatel Jirkova dle § 21/4 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí.

Jak si počínat v krizových situacích

Po zkušenostech se špatnou informovaností občanů, jak si počínat v kritických situacích, v tomto případě v době záplav, vydalo ministerstvo práce a sociálních věcí brožuru, která má za úkol usnadnit orientaci těch občanů, které jsou kritickou situací přímo či nepřímo postíženi, a to zejména v otázkách, které jsou v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Brožura vychází z pokynů a pravidel daných úřady práce, inspektorátů bezpečnosti práce a vybraných odborových centrál, odborových svazů a odborových organizací zaměstnavatelů. Takto koncipovanou publikaci obdržel i městský úřad v Jirkově. Brožura pomáhá mimo jiné řešit:

- případy, kdy zaměstnanec odstraňuje následky povodní na vlastní nemovitosti či jiném majetku, nebo případy kdy zaměstnanec poskytuje osobní pomoc při povodních jiné právnické nebo fyzické osobě
- případy, kdy zaměstnanec potřebuje v souvislosti s povodněmi pracovní volno k zařízení svých důležitých záležitostí
- situace převedení zaměstnance na jinou práci v důsledku povodní, nebo přerušení práce z důvodů povodní
- případy převedení na jinou práci v důsledku nepřímého poškození povodněmi (nedodání surovin, energií, přerušení provozu MHD apod.), čerpání dovolených a nevyplácení mezd, či dokonce ohrožení existence zaměstnavatele v důsledku povodní
- situace uchazečů o zaměstnání, například jejich umístění na práci při odstraňování následků povodní
- zničení dokladů a zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání
- změnu pobytu uchazeče o zaměstnání

- výplatu peněžitých dávek občanům v mimořádně obtížných situacích
- výplatu peněžitých a věcných dávek rodičům nezaopatřených dětí, těhotným ženám a nezaopatřeným dětem
- výplatu jednorázových peněžitých a věcných dávek těžce zdravotně postiženým
- poskytnutí bezúročných půjček
- v souvislosti s nemocenským pojištěním ztrátu dokladů, pracovní volno a dávky nemocenského pojištění, úhradu pojištění a důchodové pojištění.

Brožura dále informuje o nutnosti použití ochranných osobních prostředků po povodních a o základních a hygienických pravidlech. Důležité adresy, kde lze získat podrobnější informace, určené Jirkovanům:

Oblast bezpečnosti práce: Inspektorát bezpečnosti práce, SNP 2720/21, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 772 842.

Úřad práce: Cihlářská 4104, 430 03 Chomutov, tel.: 474 638 211, Studentská 1242, 431 11 Jirkov, tel.: 474 659 056, 474 653 476.

Mostecká uhelná společnost, a.s.

O vstupu JDS do evropského povědomí rozhodly normalizační poměry

Je konec září, hluboká noc. Přesto se dlouho před rozbřeskem na svém lůžku převaluje šedovlasý jedenaosmdesátiletý muž. Chvillemi je rozmrzelý, tu ho sevře dojetí, pak se ve vzteku převálí na druhý bok, vzápětí znovu posmutní. Raději vstane, rozsvítí a na čisté archy papírů začíná psát. Po několikahodinovém úsilí leží před ním na stole strategický plán. Znovu jím listuje a zúží se mu dech. Vzpomínky... O to víc teď tak naléhavě.

Na začátku bylo pouhé přání
V červnu 1946 uspořádal tělocvikař Josef Pecka, učitel měšťanské školy v Jirkově velkolepý „Den osvobozené školní mládeže“, tělovýchovnou slavnost na hřišti v Mostecké ulici. Měšťanskou školu na přání jejího ředitele Josefa Zábrahy reprezentoval i školní sbor složený ze 150 děvčat, který zazpíval tři skladby. Požadavkům na založení pěveckého sboru toto množství zpěváků neodpovídalo, přesto je toto datum zapsáno do prehistorie Jirkovského dětského sboru. Ten ve skutečnosti vznikl až v září téhož roku na základě jednoduchého výběru, v němž nejdůležitějším hlediskem byla zájem o práci ve sboru. Tehdy se šlo 65 zpěváků, z nichž plná třetina byla chlapců!

Začaly se psát dějiny sboru, který měl v následujících desetiletích Jirkov proslavit.

Při prvních krůčcích sboru a již při docvičování písní na výše zmiňovanou slavnost stál muž, který v Jirkově dosud působil jediný rok, ale měl se navždy zapsat do historie města.

Jaroslav Cyrus
Narodil se 7. července 1921 v Kluku u Poděbrad, v rodině bývalého ruské-

mii ke státnímu svátku 28. října 1946. První samostatný koncert má JDS až v květnu 1948 v sále hotelu Praha. Následují zájezdy do okolí - Ervénice, Klášterec nad Ohří, Most, Chomutov, Komořany. V roce 1949 přichází první velký úspěch. JDS vítězí v krajském kole STM. O rok později sbor svůj formát potvrdí.

Prvního celorepublikového úspěchu sbor dosahuje v roce 1961, kdy v ústředním kole STM v Praze získává 3. místo v kategorii pokročilých sborů. Jaroslav Cyrus tehdy realizuje další svůj nápad. Osloví řadu vybraných skladatelů s návrhem, že právě JDS uvede jejich dosud neprovedené skladby do života. Žádosti jsou vyslyšeny a v roce 1962 je v Jirkově pořádán první ročník „Koncertu novinek“, který však nemá pokračování. Odvážná akce je totiž nad síly jednoho sboru.

Po dohodě s představiteli Svazu československých skladatelů a Českého hudebního fondu dostává nápad jiný směr. Na podzim roku 1962 je vyhlášena Jirkovská soutěž dětské sborové tvorby. Hned první ročník s dosud neznámými skladbami J. Hanuše, P. Ebona, V. Felixe, Z. Šestáka, V. Neumana a J. Řáhy má obrovský ohlas nejen

4. září 1982 a 19. října 1982 v koncertním sále Hlaholu v Praze. Pak Jirkovská soutěž oficiálně končí. Přesto v jakési přetřansformované podobě ještě dalších osm let funguje jako dvě soutěže v rozdílných kategoriích: „Jirkov-Olomouc“ a „Olomouc-Jirkov“.

Původní nápad na „Koncert novinek“ by však mohl být sotva realizován bez pomoci výborných přátel, se kterými se Jaroslav Cyrus při budování Jirkovského dětského sboru setkal.

Přátelství i opora
Koncem března 1947 hostoval v Jirkově Mostecký dětský sbor, který tehdy vedl Čestmír Stašek, později sbormistr Pražského dětského sboru, kterým je dodnes. Setkání obou mužů přerostlo v dlouholeté přátelství. Přestože „Vítězný únor 1948“ Čestmíra Staška odvál z Mostecká pryč, oba sbormistři se nadále setkávali. Mimořádného významu pak vzájemná úcta nabyla v éře „Jirkovské skladatelské soutěže“, kterou Čestmír Stašek ve funkci sbormistra Dětského sboru Československého rozhlasu výrazně propagoval.

V roce 1949 se s JDS a jejím sbormistrem setkává Jan Hanuš. Následná dlouholetá spolupráce se skladatelem přináší ovoce, řadu jeho skladeb poprvé prezentuje JDS. A právě na doporučení Jana Hanuše oslovil J. Cyrus další skladatele, aby JDS svěřili zpracování jejich dosud neuvedených skladeb. Za přínos Jirkovskému dětskému sboru a samotnému Jirkovu byl Jan Hanuš 29. dubna 2000 jmenován čestným občanem města.

Sbor i jeho sbormistr získávají během dvacetiletého trvání Jirkovské skladatelské soutěže mnoho dalších přátel a příznivců. Nakolik byly tyto lidské vztahy hodnotné, mohl Jaroslav Cyrus ocenit počátkem 70. let, kdy podporu svých přátel nejvíce potřeboval. Jeho občanský postoj k okupaci země vojsky Varšavské smlouvy v srpnu 1968 se mu totiž zle vymstil. Z funkce ředitele školy v Nerudově ulici, kterou vykonával od roku 1962, je degradován na řádového učitele. Na sbor však nikdo nesáhl. Na přelomu 60. a 70. let má jméno, kterým se jirkovští funkciónáři s chutí zaštiťovali.

Na křižovatce
Svitavy 1971, soutěž špičkových sborů o Zlatý vavřík - zvláštní cena za dramaturgii, Olomouc 1977 - Stříbrná palma, Olomouc 1979 - Zlatá palma... Zájezdy s koncerty v Tatabányi, Esztergomu a Budapešti v Maďarsku... Úspěch střídá úspěch. Město Jirkov věnuje sboru zájezd do Leningradu a Moskvy, sbor zpívá v ulicích sovětských velkoměst.

O JDS se však mluví i za železnou oponou. J. Cyrus je v květnu 1969 zařazen do delegace ministerstva kultury na festivalu do jugoslávské Celji ve Slovinsku. Jsou navázány kontakty a už v roce 1970 dva jugoslávské dětské sbory koncertují v Jirkově. JDS dostává pozvánku ke koncertování ve třech slovinských městech. Prověrky stojí k Pražskému jaru a 21. srpnu 1968 vše zhatí. Jaroslav Cyrus se do Slovinska se sborem (Ženským komorním sbo-

rem) podívá až o více než čtvrt století později. Nesmlouvavě byla ze stolu smetena i pozvánka na Evropský festival mládeže v belgickém Neerpeltu v roce 1974. JDS do Belgie vycestuje až po roce 1989.

Na vrcholu tvůrčích sil odchází Jaroslav Cyrus do důchodu, neopouští však JDS, i když se poohlíží po svém nástupci. V roce 1982 nastupuje k JDS jako druhý sbormistr Petr Ježil. O tři roky později si postavení ve vedení sboru oba muži vymění. J. Cyrus navíc již od roku 1976 až do roku 2000 vede přípravný sbor při 3. ZDŠ (a později i při 2. ZDŠ) poté, co se původní představa o přípravné funkci Jiříček, jejichž vznik v polovině 60. let inicioval, rozplynula.

Po zájezdu JDS do NDR na jaře 1989 Jaroslav Cyrus definitivně odchází. Společné cesty sboru a jeho zakladatele se rozcházejí.

K hořkému konci
Události listopadu 1989 nesmetly do propadlité dějin ani JDS, ani Jaroslava Cyruse. Tomu je v den jeho 70. narozenin věnován koncert a udělen titul „Čestný občan Jirkova.“ Věnuje se dál práci s přípravnými sbory a JDS pozoruje jen zpozzdálí.

Jirkovský dětský sbor pokračuje v úspěších nejen doma, ale i v zahraničí. Sbor Petra Ježila první poloviny 90. let je kvalitní a sklízí uznání. Vysněného festivalu v Neerpeltu v Belgii se v roce 1997 účastní a přiváží hned dvě ceny, jednu z nich nejceněnější - první cenu „cum laude“. Obstojí tak mezi 84 sbory ze 7 evropských zemí.

V roce 1998 ve studiu olympického Petra Jandy JDS spolu s dalšími třemi severočeskými sbory natáčí CD. O rok později ještě přijde vynikající úspěch ve Svitavách.

Koncem tisíciletí jako by však zlatá reneta jirkovského sborového zpěvu

zhořkla. P. Ježil oznamuje, že chce končit. Během posledních dvou let pak sbor ztrácí na jiskře, zájmu členů i jeho vedení, očividný je pokles kvality i počtu vystoupení. Sbor a jeho vedení obklopují i fámy a mlhavá sdělení. Na jaře 2002 sbormistr svým zpěvákům řekne, že si přes prázdniny bere čas na rozmyšlenou.

Osudného 9. září 2002 je rozhodnuto. Jirkovský dětský sbor ústy Petra Ježila zaniká.

Vstane Fenix z popela?
Šedivý jedenaosmdesátiletý Jaroslav Cyrus spal od konce září jen málo. V prvních dvou říjnových týdnech prožil neuvěřitelnou anabázi při hledání podpory oživení Jirkovského dětského sboru. Strategický plán nalinkovaný v probdělé noci vychází zatím jen zčásti. Cíl se však nemění.

„Jsem už starý, nechťéjte po mně, abych sbor znovu začínal. Ale připravím ho. Zatím však bojuji s větrnými mlýny, ale já nemám ve zvyku z boje utíkat,“ zdůrazňuje.

Ví, o čem mluví. Na cestě k rozjezdu staronového JDS se již setkal nejen s podporou, ale i se lží, arogancí, pokrytectvím a obyčejnou lidskou slabostí.

Nejslabším článkem v procesu obnovení činnosti ještě nedávno věhlasného sboru bude lidský faktor. A kvalita dnešního JDS? Ta stojí na hliněných nohou.

Jenže před sbor se alespoň na čas postavil sbormistr Jaroslav Cyrus.

Michal Bečvář

(Autor si je vědom, že článek o historii JDS je poznamenán významem osoby jeho zakladatele a autorovy úcty k němu. Mnohá fakta a data o JDS nemohla být vzhledem k omezenému rozsahu novin uvedena.)

Jubilejní koncert JDS - 25. výročí, 1971. Jaroslavu Cyrusovi blahopřeje skladatel Jan Hanuš (vlevo).

ho legionáře. Hlava rodiny záhy přijímá místo hajného na Podkarpatské Rusi, kde Jaroslav Cyrus prožívá téměř celé své mládí. V roce 1936 začíná studovat na učitelském ústavu v Mukačevu. Podkarpatská Rus je však „videňskou arbitráží“ záhy přičleněna k Maďarsku a Jaroslav Cyrus je nucen ve studiích pokračovat v Čechách, v Kladně. Zde se poprvé setkává se sborovým zpěvem. Stává se zpěvákem studentského sboru.

Po studiích působí jako neplacený hospitant celý rok a dalších deset měsíců pak jako lesní dělník. Na jaře 1942 konečně získává učitelské místo v Choťánkách u Poděbrad. O rok později se žení, zachraňuje tak sebe i svou snoubenku od totálního nasazení na pracích v Říši. Tomu však sám neujde. Školní rok 1944 - 1945 prožívá v totálním nasazení jako dělník v Poldině huti v Kladně. Mezitím se však stěhuje do okresu Slaný, bydlí ve Mšeci, učí v nedalekém Bdině.

Výzvu ministerstva školství k učitelské službě v pohraničí ihned po osvobození republiky přijímá. A tak se koncem května 1945 Jaroslav Cyrus objevuje v Jirkově. Stačí odučit jen pár týdnů a v říjnu 1945 nastupuje na několikaměsíční vojenskou službu na Šumavě. V květnu 1946 je zpět, tentokrát v jirkovské měšťanské škole. O měsíc později ho ředitel školy požádá o docvičení tří skladeb na zmíněnou slavnost. Budoucí Jirkovský dětský sbor (JDS) a rodák od Poděbrad mají vlastně premiéru. Kostky jsou vrženy.

Cesta vzhůru
Po necelých dvou měsících zkoušek JDS poprvé vystupuje na školní akade-

mezi veřejností. „Jste opravdu obdivuhodní: za rok vyvolat tvorbu nového žánru, vyprovokovat vznik nových písní a dva měsíce po vyhlášení výsledků je předvést na koncertě - jak dobře! Hluboko si vážím proto práce sbormistra i sboru,“ vepsal do kroniky JDS tehdejší vítěz 1. ročníku skladatel Petr Eben.

Jirkovská soutěž pokračovala dalších 19 let. Koncem dubna každého roku Jirkov hostil sbormistry dětských sborů z celé republiky. V Jirkově se předávaly ceny autorům vítězných skladeb, v Jirkově také poprvé vítězné skladby zazněly.

7. dubna 1973 byl v Praze na Žofině pořádán koncert „Deset let Jirkovské soutěže“, jehož protagonisty byly Pražský dětský sbor a sám JDS. Samostatné „Koncerty jirkovské tvorby“ proběhly na festivalu Svátků písní v Olomouci

Svátky písní Olomouc 1977. Ocenění Stříbrná palma v ústředním kole.

„Dávám sobě i vám tři měsíce,“ řekl jedenatřiceti děvčatům, která přišla v pondělí 7. října na jím vyvolanou první zkoušku. „Bude-li naše společné úsilí za to stát, věřím, že ještě do Vánoc vystoupíte před veřejností.“

Jiříčky oslavují výročí vzniku

V pátek 8. listopadu od 18.00 hodin se v Kulturním domě Zdeňka Glückseliga koná koncert k 35. výročí založení Jiříček. Ty jsou již dlouholetou součástí jirkovského kulturního života. Nezasvěceným však osvětlíme jejich vznik.

Historie tohoto sboru se píše od roku 1967, kdy přicházejí do Jirkova tři absolventky pedagogické fakulty, sestry Dáša a Marie Pavlíkovy a Eva Shejbalová. Marie Pavlíková stojí u vzniku Jiříček při 1. ZDŠ v Chomutovské ulici, Dáša Pavlíková přebírá Jiříčky na 3. ZDŠ v Nerudově ulici a Eva Shejbalová v 2. ZDŠ v Mostecké ulici. Myšlenkou sbormistra JDS Jaroslava Cyruse bylo, aby sbory ve svém pojmenování nesly společný název města i sboru a aby to byly přípravné sbory, které by plynule doplňovaly základnu JDS. Proto byly nazvány „Jiříčky“.

Od roku 1974 zůstaly pouze Jiříčky na 1. ZDŠ s vedoucí Marií Pavlíkovou, provdanou Hánovou. Osudy ostatních Jiříček poznamenaly osobní záležitosti (úmrtí Dášy Koubové-Pavlíkové a přestěhování Evy Shejbalové).

Jiříčky během svého pětatřicetiletého působení získaly věhlas okresního i krajského významu, etablovaly se i v krajských soutěžích a přehlídkách a získaly řadu ocenění. Staly se pravidelnou součástí kulturních a společenských událostí. Velkým úspěchem je vydání CD Jiříček, které by mělo zůstat trvalou památkou na jejich hezké zpívání.

Na jubilejním koncertě 8. listopadu kromě oslavenců vystoupí Ventilky pod vedením Mgr. Luboše Hány, dětský sbor Klubíčky z Kadaně a Hlásek z Písečné. Na závěr koncertu by měly zaznít tři písně v podání současných i bývalých členů Jiříček.

